

Observatoriu este de două ori în
septembra, Miercură și Sămbătă.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu postă in lăințrul monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 anu 10 fl. său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său 11 franci. — Numeri singuratici se dău căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Nr. 102.

Sibiu, Sambata 20/1 Januariu.

1881.

Anuntiu

pentru domnii abonati din România.

Cunoscute sunt nevinsele dificultati de pâna acum relative la espeditiunea diariului incocice si incolo, cu porto duplu, dupa aceea triplu. În timpul din urma aceleia dificultati se paralisara abia in lun'a din urma a anului, in sensulu art. 38 din legea telegrafo-postala, citata de „Romanul” in mai multi Nri ai sei. Acelu art. 38 dice: „Tote oficiurile postale potu primi si efectua abonamente la jurnale atât interne, cît și internationale. Pentru cele interne se va percepe preste tax'a jurnalului si a transportului, unu dreptu de comisionu de 2 la suta in profitul administratiei, care dreptu inse nu pote fi mai micu de 25 centime. Pentru cele internationale se va urmă conformu conventiunilor speciale.”

Asia suna art. 38.

Relative la diariile care mergu din monarhia austro-unguresca in România, ni se dete urmatori'a informatiune dela oficiul postei din locu:

Abonati din România se binevoiesca a prenumera fiacare la oficiul postei din statulu ddloru, platindu pentru diariu numai pretiul fiscul trecutu in tarifa pentru fiacare diariu, dupa cum se vinde elu in locul editurei sale, éra porto de transportu si dreptul de comissione are se'lul plătesca fiacare acolo, pe locu, in patria sa si in afara nimicu. Prin urmare

Diariul „Observatoriul”, care ese de 2 ori pe seputemana, costa pentru România intréga numai 7 (siepte) florini val. a. sau 17 franci (lei noi) si 50 cent., adeca atât cît costa si aici pe locu in tipografia, éra nu 22 franci, cît costă pâna acum. Atâtavem se primim uoi: 7 fl. si mai multu nimicu. Aceasta inse numai sub resarcita conditiune, daca prenumeratiunile se facu la postele Romaniei; facânduse de a dreptul incocice, e totu 22 franci, cît in acestu casu noi si cu acestu pretiu esimu reu.

Foisióra „Observatoriului”.

Una epistola si unu articlu originalu scrisu de Simionu Barnutiu.

Prea onorate d-le Redactor!

Trimitu acestu articolu, cât de se pote, se se tipăresca in fóia pentru m. si cl. Credu eu, cât on. redactiune n'are trebuintia neaparata de densulu, si nu pentru aceea ilu trimitu, cî pentru-cât sunt invinsu de trebuintia restaurarii soborului mare, si clerulu nostru nu mai voiesce a se destepă, cât inca delà episcopulu se'l céa; scaderile nôstre sunt mai mari de cît se fiu in drasnitu eu a le descrie cum sunt, numai ceva am atinsu, dar ce am atinsu, nu pote fi iertat a se mai tacea. Nu te teme domnule a'lui tiparí, se'lui vei socotí de tréba, tota responsabilitatea o iau pe mine; cu numele fă ce vei vrea, pune'lui totu afara, său numai doue slove cum e in manuscriptu, său nici-o slova, a nu'lui pune de felu e mai bine despre o parte, cât atunci n'au de a face atât cu autorulu, si cércă mai fara de patima lucrulu insusi. Ori-cum, de'lui va lasa censur'a, ce si credu, nu te teme alu tiparí, cât eu nu m'am temutu alu scrie. Iti dau voie, ba te si rogu a trivite, éra daca nu se va potea tiparí, te rogu cu deainsulu se ai bunatate a mi'lui retrimit cît vei potea mai curendu. Remanu alu d-tale prea umilitu sierbitoriu Simeonu Barnutiu m./p., professoru de filosofie.*)

Saborulu celu mare alu episcopiei Fagarasiului
Prologus galeatus.

Unii cetescu cu sângue rece despre versarile de sângue ce se facu in Ispania, său in Caucas, său in

*) La acesta scrisore nu e pusa dat'a, se va vedea in se articlu, care este din 22 Decembre 1842.

Intru altele, abonarea la posta — se intielege cât pe langa recipissa, e forte multu facilitata, si in casu de reclamatiuni totu postă locala are se responda si se inplinesca defectele.

Red. „Observatoriului”.

G. Baritiu.

Despre serbitute sau sclavia.

(Urmar.)

Diversele classe de sierbi in imperiulu Romei.

Dupa cum sierbii erau ocupati la campu, la tiéra, sau in capitala si in alte cetati, asia i'affamu si clasificati. Erau deci:

„Servii ex familia rustica”, aplicati la lucruri de cele mai grele de campu si in gradini, in pietrarii si la alte robote. Forte multi din acei nenorociti lucrau cu fera pe pitioare (servi competitii). Cu aceasta classe se potu compară prea bine iobagii si dilerii, precum erau ei in Europa pâna pe la imperatulu Josifu II cu singur'a distinctiune, cât nu lucrau ferecati in lantiuri, ceea-ce se intemplă numai celor inchisi pentru vreun delictu.

„Servii ex familia urbana”, subimpartiti in mai multe clase, cum:

Servi ordinarii, carii aveau ocupatiuni anumite, speciali, sau servi mediastini, aplicati dupa trebuintia, la lucruri diverse. Printre acestea doue clase erau servi vicarii sau peculiares, luati de ajutoriu de cîtă alti sclavi pe simbri'a loru, cât se le ajute. Adeca camu asia, precum aveau si iobagii in tierile nôstre sierbitori simbriasi, pe cari'i trimiteau se faca robot'a boierescă in locul loru.

In casele mari ale patriciilor Romei pentru tote ocupatiunile si afacerile erau sclavi anumiti, in partiti adesea in decurii, pusi sub conducerea unui sclavu de incredere. La usi'a fiacarui palatu sau case de frunte steteau Ostiarii seu Janitores, adesea legati in fera. In asia numitulu Atrium (astadi antecamera, tinda) erau pusi servi atrientes, apoi servus admissionalis anuntia domnului seu pe ospetii sau visitatorii, cari

Afganistan, éra daca li se intempla a ceti vr'odata cevasi mai aproape asupra unoru scaderi, ce striga la ceriu pentru indreptare, pe locu schimba fețe, simtu nadusielu din launtru, său ametiela de capu. Pentru astfelui de cetitori cu temperamentu sangiosu său colerosu e menitu acestu micutu prolog galeat a'i informă de buna vreme despre cugetulu scriitorului, cât se scie cetitorii, cât acesta n'are de gându a vatemă pe nimeni si cât singurulu scopu ce si-au propus, e a indemnă mai antaiu pe preotii romanesci uniti din Ardealu, cât se cetăscă cu de-adinsulu atât istoria lui Petru Maior despre incepitulu romanilor, o carte ce nu pote se'i lipsescă nici unui romanu adeveratu, cât si istoria bisericiei romanilor, care éra fără peccatu nu pote se lipsescă nici unui preotu adeveratu, apoi a destepă in acei cinstiti preoti o rivna mai mare spre studierea tocmelei*) bisericiei sale, spre iubirea aiciasi si spre a saborului mare restaurare. Acesta e scopulu mijloculu spre alu infinită adeverulu pe calea publicitatii! Sine ira et studio!

Dreptulu bisericiei romanesci de a tinea saboru mare in totu anulu, atât si de recunoscutu, in cîtă nu pote se se afle in tetu némulu nostru vre-unulu, care se se indoiésca despre acestu dreptu bisericescu. Inca e vie aducerea aminte, cumcă inainte cât de 70 de ani eră datina a se adună protopopii la Blasius la mitropolia spre a se sfatu si asupra trebiloru bisericesci. Inca mai sunt protocole de ale episcopiloru betrani, in care au insemnatu stramosii nostri, cum se chiamă in totu anulu protopopii cu deputatii clerului, ba din mireni inca eră datina a chiamă pe unii mai de frunte, si mai poternici in cuvinte si in fapte boieri ai neamului nostru; inca mai stă istoria bisericii romanilor alui Petru Maior si pâna va stă cartea aceasta, va stă si saborulu celu mare, său inca pomenirea lui. — Asia mai viédia

*) Prin tocmeala intielegu aceea ce dicu unii constitutio, altii constitutie, altii constiuicione; care e mai bona?

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie său linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare cât 7 cr., la a dou'a si a treia cât 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modul celu mai usioru prin assemnatuile postei statului, addressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului.

„Observatoriul” in Sibiu.

esie in publicu comitati si impresurati cu pompa, precum astazi abia se mai vede la regi si imperati.

Dispensatores, Procuratores, Rationarii, Actores, Calendarii erau totu atati sclavi deregatori de curte, ocupati cu administrarea si comptabilitatea veniturilor si speselor. **Arcarii** erau preste ladile si dulapurile pline de vestimente; **Supellecticarii** preste mobiliariulu casei; **Corinthianii** preste vasale cele mai scumpe; **Servi ab argento potorio**, preste vasa si pachara de beutu; **S. ab argento escatorio**, preste vasale de mancatu. Cei ce ingrijiau de edificiile domnului se numea **Servi insulares**; **Topiarii**, gradinari pentru parcuri (gradini). **Servi a pedibus**, pedestrii, de trimis. **Librarii, Glutinatores**, copisti si legatori de carti; **Servi a bibliotheca, Amanuenses, Notarii, Servi ab epistolis**, inca si persoanele aplicate pentru educatiunea si instructiunea pruncilor, **Nutritii et Paedagogi**, erau mai totu sclavi. De aici se poate explică despretiul inpreunatul inca si pana in dia' de astazi la greci si romani, cu terminul de Dascalos si Didascalos, kir dascale, jupane dascale, la germani cu Schullehrer, la unguri cu iskola mester.

La campu afara inca erau classificate ocupatiunile sclavilor in **Aratores, Occatores** (grapatatori), **Muliones** (mulari, astazi pe turc. catérari), **Vindemiatores** etc. etc. Preste toti erau unu **Villicus**, in dilele nostre inspectoru de villa, provisoru, intendantu, mandatariu, deregatoriu, inca si prefectu la dominiele sau latifundiele cele mari.

Femeile de rangu inaltu aveau asemenea multime de sclavi si slave in proprietatea loru, era cele de classe midiulocia le imitau in ruptul capului, fara a mai intreba, daca starea si avea le permite unu luxu atat de furiosu. Femeia luá cár parte de dote unu numeru anumitu de sclavi si slave, din acestia unu numeru órecare isi reservá ea, inpreuna cu o parte din dote in proprietatea sa esclusiva, era ceilalti treceau in proprietatea barbatului. Acea avere a familiei se dicea **Bonum receptitium et Servi dotaes**. Acea nebunia a crescutu in fricosiata sub imperatori. Abstractiune facendu de alte ocupatiuni femeiesci, singuru la toalet'a unei domne concurgeau celu puçinu cár 10 pana in 20 de slave; cu peptenarea, inpletirea, colorarea si conciatur'a (frisur'a) perului aveau de lucru cár 4—5 inse; altele trebuea se'i dréga (dresu) fat'a cu albele, rumenele, genele si sprincenele cu negru etc. si érasi altele se o inbrace. Vai de sufletulu slavei ce comitea vreo erore; in acelasiu momentu simtiá intiepatur'a de acu, ori si injunghiatura cu pumnariulu domnei sale.

(Va urmá.)

Transilvania.

— Fagarasiu, 24 Decembrie 1880.

Stimate domnule redactoru!

Imi permitu a ve trimite articuloul ce urmediu mai la vale, aparutu in „Industrie-Zeitung für Ungarn”, or-

S'au si tinutu acesta datina pana in dilele episcopului Atanasie Rednik. De aci incolo datin'a aceea au prinsu a slabí si a se ingropá inpreuna cu dens'a si acelu dreptu nepretiuitu alu bisericii; temeiulu surpariu lui inse ilu pusera iesuitii atunci, candu au inceputu a se mestecá dintru'ntaiu in administrarea bisericiei romanesci.

(Va urmá.)

romani legea cea calviniana atunci nationalitatea romanesca ar fi perduta, cár romanulu daca isi muta ritulu, apoi nu mai voiesce a se tinea de romanu, precum vedeau cár s'au lapetatu inainte de unire cu Rom'a si se taie si astazi unele din cele mai de frunte familii, mai alesu din Hatieg, comitatulu Hunedórei si tiér'a Fagarasului, cár multi nu potu combiná, cum ar potea se se tina cineva de romani, fiindu in privint'a religiosa medulariu alu bisericiei reformate, si nu voiescu a'si aduce aminte, cár daca au potutu se fia romani in Itali'a cár pagani, cu cătu mai virtuosu potu se se marturisesc de romani astazi si aceia carii poate aru tinea legea reformata, din pricina cár reformatii inca sunt crestini, si sectele religiose inpreuna cu disputele teologilor nu trebuie mestecate niciodata cu nationalitatea; alt'a e nationalitate, séu natiune, séu nému, si alt'a va se dica religie, au religiune, au lege, au credinta; multi inse nu voru se scie nimicu de astfelu se distinctiuni (desobiri), ci daca li s'au urit u se ruginédia a se mai chiamá romani, indata incepu a nu postí, si apoi pe acesta isi intemeiedea dreptulu de a se lapetá de nému seu, punendu steametu, cár nu poate postí, cár si cum dora cineva numai in postu ar potea se fia romanu! Ei, va dice cineva, care omu generosu poate se se tina de nému romanescu celu apusu si neinvetiatiu? La astfelu de ómeni respundemu, cár celu ce se lapeta de nému seu pentru-cár fara a sa vina e mai apusu si mai neinvetiatiu cár alte némuri, acela nu e cu nimicu mai generosu, de cătu celu ce tagaduiesce pe maica-sa ceea ce l'au nascutu, pentru-cár e betrana si nepotentiósia.

ganulu reuniunei industriale provinciale din Pest'a Nr. 22 an. cur.

Acestu articulu e forte instructivu, cár ci ne dovedesc cumcă cutitulu au trecutu prin carne pana in osu si clasei de mijlocu, prin urmare a partii de pororiune care se lauda cu o mai buna stare materiale; marturisirile ce se facu in unu astfelu de organu care represinta interesele comerciului si industriei in tiéra, merita se le cunoscemu se luamu si noi notitie de ele si se speram firmu, cár ajungendu cutitulu si la ósele altora, cari pana acum se parea a fi scutiti, se voru unu preste multu cu vocea nostra a romanilor, care de multu striga: asia nu mai poate merge, reintorcerea este urgenta.

Alu stimabilei d-vóstra

stimatoriu
Joanu Romanu.

Ecuilibrulu turburatu intre drepturi si datorintie.

Statulu are de scopu a garantá cetatiilor sei securitatea publica, justitia, conditiunile bunei stari materiale si de progressu spiritualu. Spre atingerea acestui scopu cetatiile trebuie se ia sarcine asupra loru. Daca scopulu statului nu se ajunge de locu, séu numai in modu neperfectu, atunci lucru firescu, cár pretiul platit pentru ajungerea lui este prea mare.

Asia stam no adi — durere in patri'a nostra Ungaria'. Independentia nostra de statu n-a inpusu enorme sarcine, inse folosele ce se asteptau dela aceasta independentia, au remas tare indarap-tulu celor mai modeste asteptari.

Cum stă cu organizatiunea justitiei, administratiunei, a creditului, a instructiunii publice si a retielei drumurilor si canalelor nostre? Noi scimus cum va trebuí se'si dea fia-care dintre cetitorii nostrii respunsu la acestea intrebari. Séu dora-ne consolédia pentru tristulu presentu vreo perspectiva mai frumosa, in viitoru? Cine ar potea adi responde afirmativu la aceasta intrebare?

Viéti'a nostra sociale si politica stă pironita pe scar'a cea mai adanca a unui statu feudal; in privint'a economica ne aflam in conditiunile unui statu primitiv agricultoru.

Cetatile nostre care in alte tieri sunt fociularie centrali ale unei industriei si comerciului floritoriu, se afla cu puçine exceptiuni, in stare de stagnatiune si de regresu.

Cetatienea (burgerimea) nostra, care in alte state este semburele materiale si intelectuale alu natiunei, factorulu decidoru in viéti'a publica, se afla decadiuta in apathia economică si dependentia politica.

Diet'a tierii in realitate representa aprópe numai aristocrati'a*), care considera statulu si comitatulu de o vaca cu lapte si institutu de alimentare, nu arata nici-o pricepere, nici o anima pentru interesele comune, ba nici pentru o rationabila tractare si promovare a agriculturei, cu atatua mai puçinu pentru desvoltarea industriei si protegerea intensiva a muncei nationale, singurulu isvoru care poate da valoare naturaleloru comori ale patimentului nostru si poate marí in modu considerabil venitulu acestuia.

Regimulu nostru cugeta numai in a dou'a linia la bunastarea tierii, cár prim'a lui ingrijire este pentru asigurarea majoritatii in parlamentu si intemeierea domniei lui in tiéra cu ori-ce pretiu; acesta este scopulu finale, la care tinde si lucra dia' nótpea.

In anulu din urma s'a vorbitu si serisu multu despre promovarea industriei pătriotic, si dn. ministrul de ressortu si-au aratatu bunavoint'a sa in acesta privintia prin convocarea mai multoru enquéte; dar nimeni nu scie, daca fructele acelei se-mintie voru ajunge canduva la matoritate.

Dar chiaru si candu unele din mesurile luate spre acelu scopu aru ajunge a se realizá, acelea se paralisdia prin o intréga ordine de proiecte de legi destinate a mari sarcinile nesuportabile de pana acum ale clasei producetoriei.

Contributiunea de consumu, pe cafea, zaharu si bere amenintia libertatea schimbului atat de tare, in cătu au revoltatu nu numai pe intréga lumea comerciala, dara si pe simplulu lucratoriu si pe industriariu, care avendu a luptá cu prea puternica concurrentia straina, i se scumpescu forte simtibile acestea mijloce de viétiá.

Novel'a la legea de timbre si competente scum-pesce si ingreunédia justitia, pe candu afacerile de

comerciu si industria potu inflori numai in conditiunile unei justitie efigne si prompte.

Nou'a lege despre manipulatiunea contributiunii, contine dispositiuni adeveratu draconice asia, cătu multe intreprinderi industriale se voru ruiná. Acum este timpul supremu, cár cetatienea se se decidea a luá pozitie contra astorul-feliu de sarcine, care sunt o in vedere a negatiune a scopului statului; cár ci este nu numai unu dreptu, dara si o detoria a cetatienei, a pune in misicare toté mijlocele legale contra acestorui felu de noue si apesatore sarcine din partea unui regim, care nu corespunde inaltei sale chiamari luate asupra'si.

Alegatorii si anume aceia ai oraselor, voru lucră numai in interesulu esistentiei loru materiale, candu voru pretinde categorice dela deputatii loru, a se opune astorul felu de sarcine nesuportabile si a cere restabilirea echilibrului turburatu intre drepturile si datorintele loru.**

A u s t r i ' a .

— (Semnubunu.) Diariulu „Morgen-Post“ din Vien'a de cătuva timpu se ocupa cu estinderea legei electorale la toti austriaci, cari solvescu contributiune directa de cinci florini.

Acésta idea a foste forte seriosu discutata de reunii democratice liberali, ventilata in petitiunile cetatiilor la adress'a corpurilor legiuitorie, mai de curendu primita si in cluburile deputatilor si in alu consiliului comunale vienesu.

Resultatulu este, cár toti carii solvescu contributiune directa de cinci florini, se fia admisi la alegerile consiliului comunale si ale comitetelor cercuiali.

Intréga Austri'a va fi multiamitoria capitalei pentru acesta frumosa initiativa, si reichs-rathulu nu va potea multu intardiá cu admiterea acestorui cetatienei la alegerile de deputati. — Primulu pasiu dura e facutu, exemplulu datu se va urmá negresitul si in provincia, cár ci class'a agricultorilor planuiesce petitium monstruoze, cari au se fia subscrise de sute de mii ómeni, in contra careia nu va potea resiste nici spiritul de partita, nici class'a conservativa a deputatilor, de órece acésta idea se pare a fi inspirata si nutrita de insusi regimulu actual, carele pe incetu incetu si a propus a largi si legea electorale.

Pe candu Vien'a progressédia in directiunea acésta, si deschide usia larga la institutiunile librali, ce facu barbatii de statu ai Ungariei? Se pare cár nu'i dore capulu de celea ce se lucra la vecini; ei fara alegere de partida se ocupa cu ide'a, cum ar potea se remana natiunea magiara singura despunatoré pentru totdeauna in corpulu legislativu, in administratiune si la tribunale, unicele mijloce, precum credu ei, de a'si potea exercitá omnipotenti'a in statulu ungurescu si a'si sustinea hegemonia'. De aceea o parte nu voiesce cár romani se ésa din passivitatea de pana acum, reu intielésa chiaru si de unii din adeptii ei, altii se temu, cár prin intrarea loru in diet'a Ungariei se va inmulti partidul returnatioria. — Deputatii alegendi prin conlucrarea romanilor, au se remana romani in toté impregiurabile; si rogu-ve, dupa legea electorale de astazi, potu ei in casulu celu mai favoritoriu se aléga mai multi de 14 deputati? Si ce lucru mare aru potea se faca ei in diet'a Ungariei? Nu este bine se ne considerati de elemente distrugatorie si din asta causa a ne pune piedeci, cár se nu confaptuim la binele patriei. Instrainarea de pana acum nu poate tinea in eternu, cár ci toti suntemu fi' aceleiasi mame comune, si nu potem ignorá versulu ei, care ne chiama la lucru. — Utopiele de magiarisare si de unu statu unitariu in limba, à la Francia si Germania', nu se potu realizá, timpul si banii intrebuintati spre acestea sunt lucru perduto. In loculu acestora dore ar fi mai consultu, cár séu se introduceti legea electorale din Ungaria' si in Transilvania', séu daca ve place se mai reformati si la acésta, dara numai in sensu liberalu, cár ci vecinii nostri ne intrecu; evenimentele ne coplesiesc, si tare me temu, cár aceste voru trece preste noi la ordinea dilei, si apoi la casu de pericolu érasi poate se se repetiesca epocha inainte de Mohaci, de care Ddieu se apere acésta tiéra frumosa. — Procesulu nostru pentru egal'a indreptatire se indeplinesce cu poteri elementarie. Precum voi nu poteti prescrie planetelor se se

*) In textulu nemtiesc este Junkerthum, care se aproape in sensu cu engl. Gentry, cár nobilime de alu treilea rangu, inse passionata a jocá pe lordu, magnatu, patricianu de rangu; adeca ce dice poeticul nostru popor: Domnu mare si bani n're; casa mandra si flamanda, séu: niemesu de o casa, cersitoru de siese; ori cár in Romani'a: Boieriu'totu boieriu, de si incinsu cu fune de teiu (din scórtia de teiu).

Red.

*) Totma in acestu intielesu si cursu de idei apparu in „Pesti Napló din 28 Dec., unu articlu esitu din pén'a unui proprietariu, barbatu de statu si omu practicu, cu acea differentia, cár acesta descrie cu colori vii starea actuale a immensei clase de agricultori mari si mici.

Red.

misce si mai incetu, si in alta directiune, chiaru asia prin denegarea continua nu veti potea opri nici cursulu nici desvoltarea legilor omenesci, ca ci noi suntemu ca celu ce se urca pe dealu in susu, candu stamu se resuflam, si se ne stergem sudore de pe frunte, nu cugetam la reintorcere, ci tindem cu curagiua pana vomu ajunge la culmea ce ne sta inainte, si acesta este egal'a nostra in dreptatire nationale, la care ne indreptam semnul de bunu auguriu ce ni'sa aratatu din departare.

27 Decembrie 1880.

Campenul.

— Dupa scirile din urma venite dela Vien'a pana in 29 Dec. poporatiunea satena, anume cea din Austri'a superioare, dusa firesce, cu diecimi de ani mai inainte la scola, nu se indestulesc numai cu petitiuni, ci ea a decisu a si convoca la cetatea Lintiu si pe aerea adunari numerose, in care se se consulte asupra starei sale actuale. Conservativi si iubitori de pace, precum sunt mai in tota lumea locitorii agricultori, massele loru se turbura numai in casuri extreme, sau cum dice romanul nostru, candu ne ajunge cutitul la osu. Asia se intempla si cu locitorii tierani austriaci. In 19 ani de candu existe si in Austri'a vietia constitutionale, miliونele de sateni au totu asteptat, ca incal posibile care sub absolutismu li se pareau prea grele, se mai scada; ei inse au vediutu din contra, ca acele crescne in ceta, statul nu se ajunge cu ele si incarca mereu la datorii cu sutele de milioane. Pe tierani ii dore mai amaru foncier'a (darea pe mosii), care in Austri'a trece preste 30% cu tota asia numitele aruncusie si adaose. Cu tota acestea, mai deunadi tieranii aflara din diarie, ca unu comitetu parlamentariu a preparat unu proiectu nou de lege pentru incarcarea si mai grea a pamentului. Atunci tieranii irritati preste mesura au inceputu a se aduna si consulta intre sine diciundu, ca dupace in 19 ani mai nimeni nu'si ridicase vocea in parlamentu spre apararea clasei loru, acuma voru ei insii se'si ia serteia si cau'a in mana, se o apere cum voru sci, daca deputatii alesi totu ei, de pana acum iau insielatutu totudea una.

In Austri'a existe o lege noua de reununi si de adunari, dura camu elastica, camu ca doi bani in trei pungi. Adunari private si publice se potu face, inse sub coperis, in sale mari; sub ceriul liberu nu, decat numai pe langa concessiune, care inse nu se da mai niciodata. Tieraniloru nu li s'a permis a se aduna nici in vreo sala; era ordinul datu in acesta causa este sinceru destulu ca se o spuna curat, ca autoritatile publice se temu de turburari. Diariele mai adaoga, ca revolutiunea din Irlandi'a si causele ei ar fi strabatutu si in massele locitorilor austriaci si ar fi turburatu spiritele. Se mai observa, ca acuma chiaru locitorii cetatilor reclama cu taria in favorea poporatiunei rurale, cu care au mii de interesse comune.

Romania.

— (Cestiunea monetara.) Intre ne-numerate alte cestiuni internationale este si aceasta, carea trebue se interessedie pe tota classele locitorilor pana la celu mai simplu tieranu, pentru tota lumea are a face cu bani. Locitorii margineni din Transilvania, Banatu si Bucovina, comerciantii din Brasovu, Sibiu si din alte piatie, stau in relatiuni de tota dilele cu Romani'a, transactiunile comerciale sunt fara numeru; comunicatiunea pe Dunare si pe calile ferate le inmultiesc neincetatu. Intr'acea monetele (banii) carii aveau cursu pana inainte cu cativa ani in Romani'a, erau unu amestecu si confusiune de monete de ale toturor statelor; insielatorile ce se faceau prin acea babylonia, se urcau la miliune. Moneta patriotica nu existase din sec. alu 17-lea; era in epoca nostra, pre candu ti'er'a se incercu se bata moneta propria, Port'a otomana ajutata si de Austri'a, s'a opusu mai multi ani. In fine ti'er'a reusi se se bata incal moneta de argintu; dura pre candu se apucă se scota si moneta de auru, splendid'a Pórtă i se lungi érasi in cale.

Tota acelea pedeci au cadiutu prin castigarea independentiei. De aci inainte se va bate moneta romanescă ori-cata, dupa trebuintia. Mai remane inse alte intrebare, ce agita de mai multi ani pe tota staturile europene: asia numitulu etalonu,*

adeca mesur'a valorei monetelor, si leg'a (pe latinesce) sau aliagiu (pe francesce), adeca amestecarea unui metalu cu altul sau combinarea loru, in catu adeca nici-o moneta de argintu nu este argintu curat, si nici-una de auru nu e auru curat, ci se amesteca, de ex. aurulu cu ceva argintu sau cu arama, dela care apoi depinde forte multu valoreala si cursulu monetelor, care si sunt supuse la multime de falsificari, mai alesu in tierile reu administrate si innotatorie in datorii. Tendentia Europei este catra unificare in ambele intielesuri; gubernele si legislativele nu se potu invoi asupra basei; unele voiescu a luta de base argintulu, altele aurulu. Romani'a e tocma pe cale de a se decide in vreo parte. In aceasta materia citim in "Curierul finantial" unu articlu, pe care lu reproducemus asia cum e tradus din frantiosce, forte frantiositu, adeca precum se camu forte nemtiescu si ungurescu pe dincocde de munti cele mai multe traductiuni. Acela suna:

— (Cestiunea monetara in Romani'a.) O cestiune forte importanta sa ridicatu dilele treceute in camer'a deputatilor, cestiunea de a se scii, daca Romani'a trebue se remaie inca in situatiunea monetara confusa in care se afla, seu daca intretele ne comanda se catam a intru si noi in uniunea monetara latina.

Cestiunea, este dreptu, nu se ridicu pentru prim'a ora. Ea a fostu agitata la diferite epoci, si legiuitorulu romanu din 1867, s'a pronuntat in intr'unu modu categoric pentru uniunea monetara latina, cu sistemulu seu decimalu si cu dublulu seu etalonu, de auru si de argintu. Aceasta lege a preparat de atunci terenulu, pentru-cata Romani'a se pota intru in intr'unu timpu ore-care in aceasta uniune monetara: tota monedele cari nu erau basate pe sistemulu decimalu, au fostu de atunci interdise de a mai circulat in tiéra. In locul loru s'a admisu moned'a uniunei latine, si s'a declarat categoric, ca aceasta moneda va fi prima la cassele publice, ca si monedele nationale.

O data pornita pe aceasta cale, legea dela 1867 admite intru tota conditiunile prescrise in uniunea monetara pentru fabricatiunea monedei; s'a stabilitu aliagiu de 900 la 1000 pentru piele de 5 franci, si acela de 835 argintu curat si 165 aliagiu pentru moneta divisionara, adeca cu unu titlu superior valorei intrinseci a acestei monede. S'a admisu inca, ca moned'a divisionara se nu se pota bate in mai multu de catu 6 bucati de fia-care locitoriu.

Acestea tota le-a facutu legiuitorulu, cum amu disu, in scopu ca si Romani'a se intre intr'unu timpu in uniunea monetara latina, ca ea se pota adeca se beneficiodie si de avantagiele acestei uniuni, dupa-ce si-a impusu desavantagiele si restrictionile ei. Pana adi inse, gratia diferitelor impregiurari, ti'er'a nostra nu a potutu se'si atinga acestu scopu. Ea a remas inca in acestu punctu intr'o situatiune anormala, care credem ca nu mai poate durat multu timpu, fara pierderi nove pentru natuine.

Unu adeveru necontestabilu este, ca dela 1865, candu s'a fundat unu titlu superior valorei argintului facia cu aceea a aurului a scadiutu forte multu; pe candu atunci argintulu avea o valore de 15 ori mai mica de catu a aurului, adi acea valore e de 21 de ori mai mica; piele de 5 franci prin urmare, nu mai au nici ele aceeasi valore intrinseca dela 1865, facia cu aurulu, si sunt pana la ore-care punctu o moneda fiduciara. Aceasta moneda cu tota astea, cu o valore inferioara titlului seu, poate circulat fara jena in sinulu statelor ce facu parte din uniunea latina; ea este inca admisa chiaru la noi, de si ti'er'a nostra nu are inca favorea de a i se primi pe teritoriul uniunei monedele sale, intru tota conforme cu acelea.

In situatiunea dar, in care ne aflam, dupa legea dela 1867, cu unu pitioru numai in sinulu uniunei latine, nu avemu de catu inconveniente fara nici o compensatiune: primim nisice monede straine cu o valore fictiva, pe cursulu loru nominalu, chiaru pe candu monedele nostre, intrunindu perfectu aceleasi conditiuni de fabricatiune si aliagiu, potu fi refusate pe teritoriul uniunei.

Adeverulu este, ca moned'a nostra nationala nu este inca suficiente nici chiaru circulatiunei interne; acum candu topirea rublelor si transformarea loru in piese nationale a inceputu, candu in fine avemu a atinge preste puçinu maximulu de fabricatiune tolerat de uniunea latina, trebue ni se pare, din vreme a ne gandit la mijlocele de a mantine valoreala acestui argintu-moneda la titlulu indicat pe elu, si acestu mijlocu nu este altul, de catu se'i deschidem unu debusie mai vastu, se

facem ca ea se fie prima si in acele state, ale caror monede tipu le-am adoptat.

Daca Romani'a nu va catu se intre curendu in uniune, monedele sale voru circulat numai in mijlocul unui numeru restrinsu de 5 milioane locitorii; transactiunile nostre cu strainatatea, si insasi cu statele uniunii, voru continuat astfelu a fi totu asia de desavantajisoce ca pana adi. Costul importatiunilor nostre vomu fi siliti a'lui platit in continuu in auru, care a inceputu a fi forte raru la noi, si a incercat astfelu cheltueli considerabile de schimb. Exportul din contra ni se va potea platit in monede de argintu ale uniunii, cu unu titlu multu mai inferioru valorei loru intrinseci.

Daca din contra Romani'a este admisa in uniunea monetara latina, monedele nostre voru gasi o piatia vasta de 85 milioane locitorii, in locu de cinci milioane, comerciul exterioru va luat unu poternicu aventu, moned'a nostra de argintu potendu circulat pana la extremulu occidentu, pe cursulu de semnatu de chiaru titlulu seu.

Astfelu dar, credem ca, pe catu timpu vomu mantienea dublulu etalonu alu uniunii, si pe catu voim a respecta strictu indatoririle impuse siesi de uniune, este in interesulu Romaniei se caute a intru in aceasta uniune catu mai neintardiatu, pentru-cata astfelu se pota profitat si de avantagiele ce ea ofere. Aceasta amu cerutu noi inca din anii trecuti, candu amu propus demonetisarea si topirea rublei ca mijlocul de scapare de calamitatea invasiunii rublelor russe; aceasta o ceremu si adi gubernului, care credem ca nu va intardia a face demersurile trebuintiose pe langa poterile ce compunu uniunea.

Altutelui ne supunem voluntariu la datorii, fara se avemu si drepturi; admitemu desavantagie, fara nici-o compensatiune.

Revista politica.

Europa tine serbatori; ea ca manu va intra in Saturnali, care estimpu voru fi atat de lungi, precum se intempla forte raru dupa calendarul. Intr'acea comandanii dimitu o parte de ostasi inrolati din comunele invecinate, pe la casele parientesci, spre a serba Craciunul christianu impreuna cu consangenii loru, trei dile intregi. Inse si atata, este o economia mare pentru cassele regimentelor, in unele staturi cate unu milion si doue.

Asia dara este pace in lume? Da, pana candu voru crede cu totii ca sunt bine preparati. In interesulu toturor trebue se repetim aceea ce facu diariile din capitalele europene, informate multu mai bine de catu noi: avemu pace armata pana in dinti; pace care dorme pe tunuri si se radima pe baionete; pace care armada necurmata.

Evenimente noile generali sunt prea puçine de 10 dile incocde, era ce ar fi, se tine in secretu asia, in catu daca totusi aru esu ceva la lumina, cineva ar trebuit se fa pedepsit celu puçinu asia, precum a patitul comitele Montgelas, unul dintre diplomatii dela internuntiatur'a austriaca dela Constantinopole, care a cutediatu se decopiedie mai multe acte secrete din archivele ambasadei si se le trimite la Parisu, pe bani seu pe altu ceva, nu se scie; destulu ca ilustrulu comite fu citat in data la Vien'a si cassat din oficiul seu cu rusine, apoi si publicat prin tota diarie. Vedi asia: gubernele pedepsesc aspru pe cei ce dau pe facia secretele loru, era pe tradatorii de popora si de interesele loru nu'i pedepsesc nimeni, ba inca pe unii ii glorifica.

Totu ce s'a intemplatu mai de curendu demnu de insemnat, sunt cele doue note diplomaticale ale Portiei otomane indreptate catra cabinetele europene, pe care le reflecta la armarea necurmata a Greciei, declara ca Turci'a voiesce in cugetu curat se fie in buna pace cu Grecia; daca inse aceasta cugeta a o loviti, se scia tota lumea, ca turci se voru aparati precum sciu ei. Intre acestea cabinetele se incercu se induplice pe ambele parti adversarie, ca se'si algea unu tribunalu de arbitrii europeni, auctorizat a trage o linia noua in Tessali'a si Epiru, pe care apoi se se obliga o accepta ambele parti in modu definitiv si se fie pace. Grecia inse a si declarat din capulu locului, ca bine, se se algea arbitrii; daca inse aceia voru esu din litera congresului dela Berlinu, grecii nu i se voru supune. Turci'a inca nu a respuns la acelui proiectu.

Cabinetul Russiei facia cu acestea incurcaturi si cu cele din Bulgaria, isi chiamau cu totulu neasteptat pe ambassadorii sei cei mari dela Vien'a si Berlinu la St. Petersburg, spre a luat si a dà informatiuni nove, strictu secrete, prin graiul viu.

Aceasta e situatiunea de anul nou.

Corespondentie particularie ale „Observatorului“.

Reginu, 26 Dec.

Stimate Dile Redactoru!

In Nr. 98 alu diariului dv. impartasirati scirea relativa la poporatiunea romanescă si securiesca, colportata de diariului „Kelet“ din Clusiu, in privinti a tatalui lemnelor din padurile fiscului.

Referitor la acestu casu, vinu a ve impartasi urmatorile: Dominiulu fiscului din Gurgiu fu pana pre la anul 1870 in posesiunea familiei Br. Bornemisza, care administrat bunulu amentit in propria regia, tinendu

*) Etalon are doue semnificatiuni: armasariu, si mesura, modelu de mesura regulata, auctorisata de catra auctoritatea publica si conservata la locu publicu, spre a se conforma tota lumea dupa aceea.

acolo unu prefectu cu personalulu necessariu. Aceiasi dominiu pe unu timpu órcare fusese datu si in arenda; in tempulu acela inse locutorii din jurulu dominiului, cari sunt in majoritate preponderanta romani, era multiumiti cu tractarea umana a administratorilor, cari, fia-le disu spre onórea loru, ajutau in multe casuri corporatiuni, biserice, scoli, ba si pe singuratici cu lemne de edificiu date gratis. La anulu 1870—1 trecundu bunulu in posessiunea fiscului, i venea omului a crede, cumcà poporulu, care si de altmentrea e preste mesura ingreunatu, va fi in cátuva favoratu. Ce se vedi inse! fisculu cá de comunu, a instituitu unu oficiu silvanale in Gurgiu, care cu pretorele practisédia o procedura fórtă dorerosa in urmarirea bietului poporu, in cátu cele inpartasite in Nri recenti din Dev'a le potemu aplicá in tóta golatatea loru si vedé practisandu-se aici la noi. Bietulu romanu daca taia numai unu ramu de pre unu lemnu afatioru pre loculu seu propriu, e aratatu de vigiliu silvanali cá prevanicantu, lemnulu e estimatu dupa tarif'a silvanale; la per tractare pretorele numai o intrebare i pune: Dreptu este cá ai tatai unu lemnu de acolo? Romanulu respunde cu da! Atata e destula dovada spre a fi judecatu bietulu tieranu pentru unu lemnu, care in realitate face 20 cr., cu 5 fl. desdaunare si 2—3 fl. spese pentru functionariulu silvanalu — care spese voru fi avendu destinatiunea loru si aici, éca asia. Bietulu crestinu da dovada cá a tatai de pre loculu seu; dovedile lui care se referesc la inprejurarea decidetória, nu se iau in considerare; care e jude, este si aparatoriu fiscului, cá si candu nu din sudórea poporului ar trai, — sub pretestu, cá numai loculu e alu romanului, éra lemnale ale domnului.

Aceste sunt domnule Redactoru principiile legale practisate fatia de poporu. Seiu casuri, unde unu bietu economu romanu celu puçinu de 20 de ori fu denuntatu cá prevanicantu, cáci a tatai lemn de pre loculu seu, din proprietatea sa. Tóte causele apelate, parte pierdute, parte castigate, in ori-ce casu, spesele au trecutu preste valórea reale a locului — si nu le potemu da alte consiliu, fára se facemu representatiuni la dieta si la ministeriulu de finantia.

Daca sub astfelu de inpregiurari doreróse, romanulu nici cu plata buna nu ar merge la tatai de lemn in padurea fiscului, nu ar fi nici-o mirare; e inse si acésta in realitate o inventiune de ale lui „Kelet“, care cu sora-s'a vitrega „Ellenzék“ sunt fauri miraculosi in felul loru; pentruca fisculu si astadi lucra in padurile Gurgiului singuru cu romanii si cu secui, si nici vorba nu e pre la noi de dileri din Poloni'a, precum me informasemua dela multi barbati din comunele Gurgiului, si chiaru dela vigiliu silvanali erariali.

De alta-data mai multe si mai interesante din viati'a nostra sociale, cu permissiunea d-vóstra.*)

Cu profunda stima

P. Barbu.

*) Din contra, noi ve rogamu si ve multiamim inainte pentru pretiösele d-vóstre informatiuni date in termini atatu de clari, in interessulu adeverului, in alu poporului maltratatu si prin urmare in bine intielesulu interesu alu publicului, alu tierei. Da; famili'a Borne misa fusese cunoscuta din betrani cá un'a din cele mai luminate si totu-odata mai humane; éra pe unde au domnitu nu fisculu, cátu mai virtuosu deregulatori fiscale, in multe tinuturi a fostu vai de poporu. Red.

 Dela Brasiovu sciri de bucuria: Scóele gimnasiali, reali, comerciali se redeschidu in 29 Dec. v. In Nr. viit. mai pe largu.

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu a fostu la

28 Decembre st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa qualitatii	1 hectolitru fl. 6.80—7.80
Grâu, amestecat	1 " 5.30—6.30
Secara	1 " 5.40—5.80
Papusiciu	1 " 2.80—3.20
Ordii	1 " 3.60—4.
Ovesu	1 " 1.80—2.20
Cartofi	1 " 1.60—2.
Mazare	1 hectolitru fl. 9.—10.
Linte	1 " 11.—12.
Fasole	1 " 5.—5.50

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's

THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 25 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de josu), a fostu folosita in fórtă multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probédia prin mii de scriitori de recunoscintia, in contra sioldinei, a reumatismului, a ranelor deschise, in contra retelelor invechite si permanente, a ranelor care purioéza neinfectat, ale bubelor pe piele, remase din morburi secesuale, bubelor de pe corpul si din fatia, petelor, bubelor siphilitice, inflaturelor de ficatu si splina, durerilor hemoroidale, galbinare, suferintelor intensive a nervilor, a muschilor si a durerilor la incheiaturi, greutatilor de stomacu si de venturi, incuierilor, ale udului, polutuiilor, inpotentiei la barbati si pôlele albe la femei, morburilor serofulose, inflaturi ale ghindulelor si in contra altoru suferintie. Atesatele la cerere se tramitu gratis.

Pachetele inpartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se socotescu 10 cr.

Pentru de a se apará de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalitate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

Anunciulu librariei lui W. Krafft in Sibiu.

Calindarie pe 1881.

Amicul Poporului de V. Roman .	50 cr., cu tram. franc. 55 cr.
Bunul Econom de Comisia si Brote	45 " " " 50 "
Din tipogr. archidiocesana .	30 " " " 35 "
Micu (cirile)	22 " " " 24 "
De parete (cu portretele Eroilor)	20 " " " 22 "

Carti scolastice

fara ridicarea pretiului, la ale D-lui J. Popescu damu si rabatu.

Recusite de invetiamentu.

Map'a tierilor tienetorie de coron'a Ungariei pentru scóele poporale, data de E. Bordeaux, 158 cm. lata 111 cm. inalta, pe pandia in mapa, necolorata fl. 5.—, colorata .	6.—
Map'a Europei, trad. de J. M. Moldovanu, 140 cm. lata si 120 cm. inalta, pe pandia, in mapa .	5.50
Map'a Semigloburile scé cart'a globului pamantescu, 131 cm. lata si 110 cm. inalta, pe pandia, in mapa .	4.50
Globuri terestre adjustate, 22 cm. in diametru .	7.—
Aparatul metricu constandu din 12 obiecte, inpreuna cu espli-carea loru in limb'a romana .	4.50
Atlas de istoria naturala cu 250 figure colorate si cu prescurtare compl. a istoriei natur. a catoru 3 domen. leg. .	1.75
Masina de computu cu globuletie albe si negre pe drotu (sirma) .	3.20

Album macedo-roman cu colaborarea generosa a 180 de scriitori si artisti din tóta Europa. Acestu monumentu neperitoru alu miscarei de simpatie a Europei si a Romaniei pentru cultura romaniana din Peninsul'a balcanica, (caci se scie ca produsulu din vendiare Albumul este destinat a mari fondulu scolasticu alu Societatei de cultura Macedo-Romana), nu pote lipsi din bibliotec'a nici unu Romanu, nu numai cá o opera patriotică, dar si ca cea mai frumósa carte ilustrata, ce vreodata s'a publicatu la Romanii. Edit. de luxu fl. 10.—, cu trimit. franc. fl. 10.15	ordinar. " 4.—, " " " 4.15
---	----------------------------

Alecsandri V., Teatru 3 vol. leg. fl. 12.50, 4 vol. bros. fl. 10.—	
— Poesii, 2 vol. leg. fl. 7.50, 2 " " " 5.—	
— Prosa, 1 vol. leg. fl. 5.—, 1 " " " 4.—	
Bolintineanu D. Poesii 2 vol. leg. fl. 7.50, 2 " " " 6.—	
Negruzzi C., Scirierile. 3 vol. leg. fl. 10.—, 3 " " " 7.50	

Seri'a intréga a classicilor romani, coprindiendu operile complete ale lui V. Alexandri, Constantinus Negruzzi si poesiile lui Dim. Bolintineanu in 12 vol. brosate 25 fl. v. a. éra legatu frumosu in 11 volume 32 fl. 50 cr.	
--	--

Acaftistulu prea santei nascatorei de Dumnedieu si alte Rugaciuni, tip. cu litere, legatu finu in piele negra si auritu .	1.80
legatu finu in piele de chagrinu si auritu .	2.25

Albina Carpañilor, fóia beletristica, scientifică si literară cu ilustrații. Tomu I in 30 căle cu prețul de 3 fl., séu 7 lei 50 bani	
" II 30 " " " 3 " " 7 " 50 "	
" III 48 " " " 5 " " 12 " 50 "	
" IV 39 " " " 5 " " 12 " 50 "	

Alexandrescu G. M., Meditatii, Elegii, Satire si Fabule bros. fl. 6.—	
Alexi Th., Ai carte, ai parte. Romanu umoristicu .	— 70
— Ciard'a alba. Narratiune poetica in 5 canturi .	— 20
Aricescu C. D., Flori dela Tusnadu, Poesii .	— 40
— Istoria revolutiunii romane dela 1821. Cu portretul lui Tudor Vladimirescu .	— 2.—

— Acte justificative la istoria revolutiunii romane .	1.50
Balcescu N., Istoria Romaniei, subt Mihaiu Vitézulu .	— 2.—
Bancilla P., Colindele Craciunului si ale Paschalor .	— 2.25
Baritiu G., Dictionarul ungur.-roman. leg. fl. 3.50 .	— 3.—
Boiu Z., Sunete si resunete. Cercari poetice .	— 60
Boliacu C., Colectiune de Poesii vechi si nove .	— 1.25
Bolintineanu D., Trajanid'a, Poema epica nationala .	— 1.25
— Viat'a lui Vladu Tiepescu Voda si Mircea Voda .	— 50
— Viat'a si faptele lui Mihaiu Vitézulu .	— 50
— Viat'a si faptele lui Stefanu Voda celu mare .	— 50
Cantece de Irodi la nascerea Domnului .	— 20
Cernatescu P. J., Compendiu de Istoria' generale .	— 3.50
Cinci-dieci de istor. morale. Cu 6 chipuri colorate. frum. leg. fl. 6.—	— 60
Comisia D., Pomaritulu .	— 1.—
Corneille, Horatius, traged. in 5 acte. Trad. de G. Sionu .	— 1.—
Cornescu G., La arme Romane, melodrama in 1 actu .	— 30
Corsarulu, Romania illustrata, tradus de C. Jenibace .	— 2.70
Cretianu G., Patrie si Libertate, poesii v	